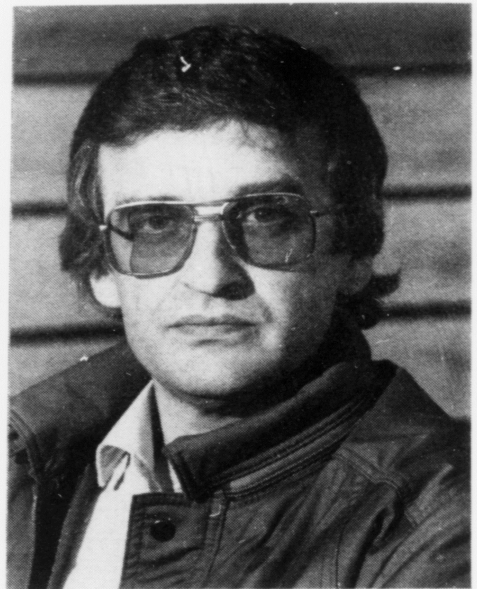

Fiskasølustjóri leggur eftir Ráfiskagrunninum samstundis sum:

Fiskasølan hækkar útflutningsgjaldið og tað almenna rindar

— Tað er tí sera einoygd tala, tá roknskaparstjórin á Føroya Fiskasølu, Jørmund Vágadal, útnevnir Ráfiskagrunnin sum tann stóra syndaran — aftaná at Fiskasølan við at hækka útflutningsgjaldið hevur lagt hald á nakað, ið svarar til 20% av tí peningi, sum grunnurin hevur at arbeiða við, sigur Thomas Arabo, tingmaður

— Vit kunnu ikki bara hyggja at, meðan Fiskasølan hækkar útflutningsgjaldið, sigur Thomas Arabo

Føroya Fiskasøla hevur hækkað útflutningsgjaldið úr 2 upp í 3%. Hetta vil siga, at tað árliga verða umleið 12 mill. kr. minni at lata viðari til flakavirki og fiskivinnuna annars, skrivar Thomas Arabo m.a. í hesi greinini og hann spyr, hvør skal betala hetta gildið!

Sjálvr sigur hann: — Jú, tað verður nokk í síðsta enda Ráfiskagrunnurin, sum í ár hevur 60 mill. kr. at ráða yvir.

Fiskasølan hevur tikið tær 12 og tað vil siga, at hon hevur lagt hald á 20% av upphæddini hjá Ráfiskagrunninum.

Hetta er nakað, sum er samtykt innanhýsis í Fiskasøluni. Politikararnir hava ongan mogleika at ávirka, landskassin skal bara standa og hyggja at og betala avgjaldið, sigur Thomas Arabo m.a. í greinini, sum er eitt aftursvar til grein, ið Jørmund Vágadal, roknskaparstjóri á Føroya Fiskasølu, hevur skrivað í blaðnum »Okkara millum« og sum varð endurprentað í Dimmalætting herfyri.

Roknskaparstjórin á Fiskasøluni, hevur í desember-nummarinum av Okkara Millum, grein um Ráfiskagrunnin. Henda grein er endurprentað í Dimmalætting nú leygardagin.

Tað er ógvuliga áhugað, at Fiskasølan nú leggur upp til tjak um Ráfiskagrunnin, til minnst meg rætt, so var tað hesin stovnur, ið steðgaði øllum tjaki í 1975, við at ganga imóti teimum ætlanum, ið upprunaliga vóru fyrri hesum grunni.

Greinin er ógvuliga einoygd.

Eigur at kenna samfelagsliga ábyrgd

Eg haldi, at Fiskasølan er ein so stórvirki stovnur, at hon átti at kent ávís samfelagsliga ábyrgd, og syrgt fyri, at tær informátiónir, sum koma út hana frá, vóru í tráð við veruleikan, og veruliga greitt fólk frá, hvat skipanin við Ráfiskagrunninum umfatar.

Framferðarhætturin er skaðilgur, tí lagt verður upp til, at stórvirki partur av samfelagnum fer at útnevna ein annan part, sum

»roden til alt ondt«, og tað er ikki gott í einum so litlum samfelag sum Føroyar. Vit skulu helst kunna loysa problemini í felag, og kunna tosa okkum til rættis um, hvussu skipanir skulu vera. Samfelagnum og okkum øllum til gagn.

Hvussu Fiskasølan generelt riggar í mun til hetta samfelagið, um hon hevur samsvar við tað ella ikki, tað skal eg lata liggja. Eg kann altíð venda aftur til tað seinni, um áhugi er fyri tí.

Ráfiskagrunnurin

Eg skal her halda meg til Ráfiskagrunnin ella tann útjavningargrunnin, ið tað almenna umsitur, og tann útjavningargrunn, ið verður róptur puljuskipanin hjá Fiskasøluni, ið er ein útjavningargrunnur, ið Fiskasølan umsitur.

Um tað almenna ikki hevði verið uppi í fiskivinnuni, so hevði samfelagið fungerað eftir tí gomlu »junglulógini«. Vit høvdu selt fisk av landinum, útreiðslurnar høvdu verið tiknar frá fyrri sølu, somuleiðis fyri tilvirking á landi, og restin hevði so verið til fiskiflotin.

Úrslitið hevði verið, at tað kanska hevði verið lónandi at fiska tosk og hýsu, og móguliga okkurt annað fiskaslág, men helst ikki serliga mong.

Vit høvdu ongi flakavirki havt.

Fiskiflotin hjá okkum hevði siglt til útlendskan marknað við fiskinum, og hetta samfelagið hevði havt eitt ógvuliga stórt arbeiðsloysi.

Tryggjar arbeiði í landinum

Fyri at hetta ikki skuldi verða myndin, so bleiv Ráfiskagrunnurin stovnstur í 1975, og er

høvuðsuppgávan hjá honum at syrgja fyri, at fiskur kemur uppá land í Føroyum til tilvirkingar.

Hetta verður gjørt á tann hátt, at landskassin letur ávísu játtan til at stuðla fiskaprisirnar. Haraftrat verður ein umfordeiling gjørd, soleiðis at tað eisini verða fiskað tey sokallaðu biligu fiskasløgin. Soleiðis verður nakað av peningi fluttur millum tey ymisku fiskasløgin, soleiðis at tann dýri fiskurin betalur inn í Ráfiskagrunnin, altso stuðlar fiskiskap eftir teimum fiskasløgum, ið ikki høvdu verið fiskað, um vit høvdu frið marknaðar-mekanisku.

Játtanin á figgjarlógini er sostatt eitt nettótotal, sum verður latin sum prísiskoyti til at halda hjólini gangandi, bæði á landi og sjógv.

Fiskasølan — flakavirkin og fiskiflotin

Teir partar, sum býta tann pening, sum vit fáa fyri okkara fiskavörur í útlandinum, pluss tað, sum landskassin letur, eru stórt sæð hesir:

1. Føroya Fiskasøla fær allar sínar útreiðslur dekkadar og tekur so og so nógv í avgjaldi fyri sølu.
2. Flakavirkin fáa allar sínar útreiðslur dekkadar.
3. Fiskiflotin fær síðani sín part.

Taka vit tey bæði síðstu liðini fyrst, so er tað felags fyrri tey, at tað er Ráfiskagrunnurin ella tað al-

menna, ið avger, hvussu stóran part, ið hesi skulu hava av teimum pengum, ið koma inn í fiskivinnuskipanina, bæði tað, sum verður útført fyrri og tað, sum tað almenna letur.

Hækkar útflutningsgjaldið

Tað er ódýrt við tí fyrsta liðinum, tað vil siga tí liðinum, har sum Føroya Fiskasøla hoyrir heima.

Har er tað soleiðis, at vøran verður seld, og Fiskasølan fær gjald fyri tær dokumenteraðu útreiðslurnar, eitt nú trygging, rentutap av goymslu o.s.fr.

Harafrat tekur Fiskasølan so eitt útflutningsgjald, ið var 2%.

Hetta gjaldið hava teir

Í mai 1975 viðtók Føroya Løgting eina lóg um ein Ráfiskagrunn. Endamálið við grunninum var at fáa javnar avleiðingarpriis til fiskiflotin yvir eitt longri tíðarskeið. Tað vil siga, at skipin skuldu fáa fastar prísir yvir eitt fyra mánaðarskeið. At Ráfiskagrunnurin sáðan í fleiri lórum hevur broytt hesar prísir mitt í prískeiðnum, skal eg lata liggja hesa ferð. Eisini skal eg lata liggja uppskot frá avisum persónum, sum heilt og aldris taka stóð undan formálsgrænni í ráfiskagrunninum.

Nú eru tiggja ár liðin, og vit, sum

samstarva við Ráfiskagrunnin, eiga at seta spurningin fram, um grunnurin roynst væla ella illa í tey fýriska vinnulívum.

Her skal eg bert nema við ta ávirkan, sum Ráfiskagrunnurin hevur havt á tey fýrisku flakavirkin, har tey flestu eru limir í Føroya Fiskasølu.

Systemið í Ráfiskagrunninum er soleiðis lagt til rættis, at tað ikki longur er hilt einstaka flakavirkið, ið avger, hvussu nógv rævan skal kosta, sum virkið keypir frá skipinum. Hetta tekur Ráfiskagrunnurin

ser av. Hetta verður gjørt á ein slíkan hátt, at fara seluprísirnir á tí liðna vørunum upp, so fer ráfiskaprísurin eisini upp. Ráfiskagrunnurin hevur nevniliga ætíð eitt fast ódrávikligt skiftisavlop, »dekningsdrápið« til flakavirkin. Um Fiskasølan selur vøruna til ein meirpris enn frammanundan, so skal og eigur Ráfiskagrunnurin at hava upphýsingar um hesa broyttu marknaðarstöðu. Hann ger síðan nýggjar útreiðingar við hesum fasta skiftisavlopinum til virkið innbygt og hækkar síðani prísir í mun til broyttu marknaðarvirðisfaktini.

Vit hava í seinastum havt hesa mekanismu tætt at lívinum, nú prísirnir á minni góðskabari vøru er vórðin betri enn eitt nú 5 pund framleiðslan til Amerika. Hetta er fyrstu ferð, síðani vit byrjaðu at selja 5 pund til Ameriku, at blökkur hevur fingið betri prís. Vit lögdu fram við at røkja marknaðin á ein skynsamán hátt, og ikki bara leggja okkum á blokkframleiðslu. Hetta ferð við sær, at rævanprísirnir lá a

Jørmund Vágadal

Greinin hjá Jørmundi Vágadal, sum stóð í desembernummarinum av »Okkara millum« er ógvuliga einoygd, heldur Thomas Arabo